

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

CLXXXVII. Differentia 7. Iure civili parentes etiam volentes non possunt
esse testes contra liberos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

ipſius notat in cauſa criminali & capitali mulieres non eſſe teſtes omni exceptione maiores, propter animi imbecillitatem, & rationabilem metum minus puri affectus. Nam iuxta *Sap. pronunciatum* mulierem fortem difficile eſt invenire. Procul, & de ultimis finibus pretium eius. Nihilominus jure Gallico in utriſq; recipi teſtatur *Greg. Tholoſ. l. 47. c. 13. n. 28.* Et hodie etiam in eccleſiaſtico foro audiri notum eſt. *Dia. 2. in Praxi c. 20. Zerol. Par. 1. V. Feſtu. n. 11.* Quamvis ratio ſuadet viles & infames excludere,

nifi forſan tam gravè, & occultum crimen ſit, ut per alias perſonas detegi non poſſit, ut in ſimoniâ, magiâ, prodicione, & conſpiratione accidit. *V. Gomez l. 2. Var. c. 12. n. 13. Decian. l. 2. c. 21. n. 27. Marantapar. 4. iudicior. n. 33. Damhoud. in Prax. crim. c. 50. n. 23.* ubi monet iudices, ut in depoſitione ſeminar. diligenter conſiderent ipſarum qualitatem loquendi, affectus & mores cum reliquis circumſtantiis. Eſt enim mutabile ſemper femina, melior tacens, quàm loquens.

CLXXXVII.

DIFFERENTIA 7.

Jure civili parentes etiam volentes non poſſunt eſſe teſtes contra liberos. *l. parentes C. de teſtib. Secus jure Canonico c. ſi teſtes. 4. Q. 3. c. Diaconi Diſt. 93. Bartol. 45. Io. Bapt à S. Blaſio 93.*

I. Legis citata aperta ſententia eſt. Parentes, & liberi adverſum ſe, nec volentes ad teſtimonium admittendi ſunt. Quin etiam domeſtici teſtimonii fides non probatur. *l. 3. eod.* Nec in obſcuro cauſa eſt. Nemo carnem ſuam odio habet ad *Ephes. 5.* Et præſumptio in affectu ſanguinis fundata rarò fallit: præſumptio, inquam, patrem, matremque eos, quos genuere, omni periculo liberos, & ſalvos cupere, hos vero vicifim progenitoribus ſuis optimè velle, quando eadem omnium ejuſdem ſtirpis ignominia in male factis, & laudabilibus gloria communis eſſe cenſetur. Plurimum valet communio ſanguinis, licita & illicita ſuadet: tenebras cordi effundit, veri honeſtiq; limites tranſilit; non modo reticendas iniurias, ſed etiam tole-

randas eſſe credit. Parens igitur neq; filij iudex, cum de crimine, & vindictâ agitur, neq; adverſus accuſatum idoneus teſtis eſt, nec contra patrem filius. Id naturali præcipit juris ſui tenax, & leges jubent. *Nullus in Tract. De teſtib. n. 7. Mascard. De probationib. Concluſ. 1148. n. 43. Cardo. in Praxi iudic. & advocat. V. Teſtis. n. 9. Merl. in Emporio Iur. Par. 1. tit. 11. Miranda. De ord. iudicior. Q. 22. art. 4. Concluſ. 2. Farinac. Conſil. 29. n. 4. & l. 1. Prax. crimin. Par. 2. Q. 145. Tholoſ. l. 48. c. 11. n. 7. Damhoud. in ſua præctica c. 5. n. 7.*

II. Parentum verò nomine aſcendentes, & deſcendentes quoq; veniunt: adeoq; quod in citatis legibus dicitur, extendi debet. Primo ad avum reſpectu nepotum. *Cros. De teſtib. Par. 4. num. 110. Mascard. De probat. Concl. 1148. n. 3.*

Secun

Secundo ad filios adoptivos, qui in patris potestate sunt. *Hector amyli. Tract. De Testib. Par. I. v. Adoptans n. 1. Mascard. Concl. 1148 num. 18. Farinac. in Praxi crim. Q. 54. n. 160.* Tertio ad filium emancipatum. *Campeg. De testib. v. Secundo quando. Anton. Gabr. Concl. 17. n. 7.* Quarto ad filios naturales, spurios, incestuosos. *Molin. Tract. 2. Disp. 170. Farinat. cit. Q. 54. n. 157.* Quinto ad causam, in qua filius extranei litigantis procurator est. Nam pro extraneo illo pater in testem non admitteatur. *Ioan. Valboa ad c. 5. De probationib. Farin. l. cit. n. 149.*

III. Sed meminisse etiam limitationum ut oportet juris Canonici dispositio cognoscatur. Nam quia edictum de testibus prohibitorium est, quorum nulla mentio fit, admissi censentur. Primo igitur in probanda aetate filij, parentem recipitur testificatio. *Menoch. De presump. l. 2. presump. 51. Morlin in emporio iuris. Par. I. tt. 11. Mascard. De probationib. Concl. 668. Petira. in l. si curatorem. v. minoribus. n. 13.* Secundo filius spiritualis in causa patris

spiritualis testis esse potest. *Tiraquell. in l. si unquam v. susceperis n. 38. Menoch. De arbitrar. Casu 100 n. 1. Mascard. concl. 310.* Tertio filius est testis idoneus in instrumento celebrato inter patrem & alium extraneum. *Duenn. Reg. 384. Menoch. De arb. Casu 104. n. 6. Rebuff. De reprob. testium n. 381. Hippol. l. 1. §. Ad questionem. n. 27 ff. De quest.* Quarto orta inter duos filios lite, idoneus testis existimatur pater propter parem affectum. *Gomez. l. 3. Van. c. 12. n. 14.* Quae praesumptio tamen in multis casibus deficiet. Quinto excipienda est causa matrimonij, & religionis. *Mascard. Concl. 1148 Cardos. in Praxi iudicum Menoch. Casu 102. n. 11.* Denique in criminibus atrocioribus omnium testium differentia tollitur: Et in crimine haeresis, laesae maiestatis, proditiomis, conspirationis contra Remp. & similib. patris contra filium, filij contra patrem, & his consortium accusatio, & testificatio recipitur. *Simanca Instit. Cathol. c. 64. Farin. dic. Q. 54. n. 173. Gigas De crim. les. maiest. pag. 48.*

CLXXXVIII.

DIFFERENTIA. 8.

Iure Canonico etiam in causis criminalibus criminaliter intentatis potest alteri committi examinatio testium, sicut in civilibus. *c. si qui testium 8. De test. c. Quoniam. con. fals. De probat. Secus. Iure civ. l. Iudices: & Auth. Apud eloquentissimum. C. De fide instrum.*

Io. Bapt. à S. Blasio 49.

Quia non convenit senes, ac valetudinarios ad locum, ubi Iudex residet, evocare. *Eugenius III. in c. si quis testium. De testib. praecipit, egregias personas mittere, qui illorum dicta excipiant, & sigillo firmata adferant. Quin etiam ad testi-*

monium ferendum compelli possunt, cum de peccato agitur, ut supra diximus. Quod extraneos testes attinet, iudicis potestati non subiectos, examinatio committitur Iudici eiusdem loci, destinatis eod partibus, aut procuratoribus illarum.

Cc 3